روی خط آفتاب

۸۸۳۱۸۵۵۵–۸۸۳۱۸۵۵۶ پیام کوتاه ۳۰۰۰۱۴۱۴۲۷

aloaftab@gmail.com

آمریکا کشوری ذاتا شرور و سلطه‌گر است و فقط زبان زور را می‌فهمد فلذا ما باید کشوری بسیار نیرومند بسازیم تا هیچ تحریم و انحصار و تهدیدی به آن اثرنکند.

۰۹۱۲...

قسمت یادآوری بسیارزیبا، بجا ومهم است، ولی یک نکته حائزاهمیت است که این قسمت و این رنگ را فقط به اصولگرایان اختصاص دهید و بس.

۰۹۱۸...

آقای شهردار بنده با۸۰۰هزارتومان درآمد ماهانه و مستأجری با چهارتا نان‌خورعوارض تونل و پل هم بدهم تازه جناب شهردار!وقتی برای سبدکالا شماره ملی خود را فرستادم جواب آمد تعلق نمی‌گیرد.

۰۹۱۰...

به نظر بنده شهرداری و اداره مالیات و تمام سازمان‌های بگیر دریک مکان جمع شده و تمام مردم دریافتی‌های خود (کارمندیاکاسب) به حساب آنها واریز کرده و درعوض ماهانه جیره به خانواده‌ها داده شود. با این طرح تمام سازمان‌ها و ادارات بگیر دیگر انرژی خود را برای طرح نقشه برای اینکه به چه طریق ازمردم پول بگیرند مصرف نکنند.

۰۹۱۰...

معاون رئیس‌جمهورآقای اکبرترکان اعلام کرد: چون با محدودیت ارزی مواجهیم، قیمت ارز بالا می‌رود.

۰۹۱۲...

متأسفانه صاحب ملک هرچه دلش می‌خواهد به مستأجر تعدی می‌کند و برخی دستگاه‌ها هم تمام‌قد فقط ازصاحب ملک حمایت می‌کند وهیچ‌کس به‌داد مستأجر گوش نمی‌دهد. چرارسیدگی نمی‌شود؟

۰۹۳۹...

آقای شهردارشما که مردم و کشور تو دوست دارید و برای آنها زیرگذرو پل درست می‌کنید چون شهردارتهرانی می‌توانید خیابانی را نام ببرید که چاله نداشته و رفو نشده باشد. آقای شهردار قانونا شما مسبب صدمه دیدن خودرو شهروندان دراثرافتادن درچاله خیابان‌ها می‌باشید. وقتی دریک بزرگراه درتهران رانندگی می‌کنید و چاله‌ای در پیش‌رویتان پیدا می‌شود سعی می‌کنید با انحراف به راست یا چپ ازآن فرارکنید که این کارباعث تصادفات خیلی شدیدی که گاهی منجربه صدمات جانی گشته یا می‌شود.

۰۹۱۰...

پدرم میگه از کسی که شرم و حیا ندارد پرهیزکن چون همدم آنها نبودن انسان را ازخیلی خطاها حفظ می‌کند.

۰۹۱۰...

آقای احمدی‌نژاد شما به قدر کافی به ما ایرانی‌ها، عدالت و رفاه مرحمت کردید. به امید خدا مدیریت جهان را که دردستان باکفایت خود گرفتید مردم دیگرکشورها را بی‌نصیب نگذارید.

۰۹۱۰ ...

آقای... اگرعزت وغیرت و مردانگی را به‌خاطر قدم‌زدن آقای ظریف باآقای کری بربادرفته فرض کردید پس جواب آقای ظریف به خبرنگاران درمونیخ را ملاحظه کنید. دقت کنید می‌بینید تمام وجود ظریف غیرت وعزت ومردانگی می‌باشد چون توکل به خدا دارد و در حرف‌ها و اعمالش خشنودی خدا برایش ارزش دارد.

۰۹۱۰...

جناب آقای... فرض براینکه شماجزء دو نماینده انفصال از خدمت هم نباشید، مطمئن باشید انشاءا... این ملت بصیر در انتخابات سال آینده وضعیت را مشخص خواهند کرد.

۰۹۱۵...

سلام، چرا در رشت هیچ بقالی شیر را در یخچال نمی‌گذارد؟ وقتی اعتراض می‌کنم می‌گویند تازه رسیده! اکثرا یخچالشان جا ندارد!

۰۹۱۱...

آفرین به آقای ظریف که باهوش و درایت خود جواب خبرنگاری که درباره انتقاد برخی ازنمایندگان به‌خاطر قدم‌زدن با آقای کری پرسیده بود با منطق و رعایت حرمت منتقدان(مخربان) داخلی جواب داد.

۰۹۱۰ ...

نیم ساعتی از متن دخل وخرج و ذره‌بین خندیدیم! الان؟! نماینده دومیلیارد هزینه می‌کند برای اینکه مجددا به مجلس راه یابد فقط به نیت خدمت؟! اولا ازکجا آورده؟ دوما اینقدر شیفته خدمت است؟

۰۹۱۸...

با مسائل پیش آمده اخیر ملت امیدوار است، کمی از صدای بلند برخی‌ها در مجلس کاسته شود.

۰۹۱۰...

در مجلس فعلی نماینده‌ای که تخلفات مالی و اداری‌اش منجر به حکم انفصال ازخدمات دولتی شده است، حاضر به قبول اشتباه و عذرخواهی و استعفا نمی‌باشد.

۰۹۱۰...

سلام و درود بر روح ملکوتی و بلند امام راحل بزرگمرد تاریخ ایران و رهبر فراموش نشدنی امت. مرجع ومجتهد زمان. ضمن تشکر از جنابان خدیری و ابادری از مقالات استخوان‌دار و با محتوایشان. جدا بیان اجتهاد ونواندیشی امام سطحی‌نگری عده‌ای را برملا می‌کرد و ادامه راه امام می‌طلبد... بازهم بامقالات ومطالب روشنگر، جوانان را از آبشخور متحجرین و جزم‌اندیشان برحذر داشت تا درمسیر صحیح اسلام ناب قرارگیرند وعاشقانه با اسلام زندگی کنند.

۰۹۱۱...

پیام های مردمی در صفحات۲-۸-۹

اخبار حقوقی

شوراهای حل اختلاف باید تجهیز و تقویت شوند

حجت‌الاسلام والمسلمین تقوی فرد گفت: با دارا بودن مدیریت منسجم و نیروهای کارآمد شورای حل اختلاف استان و مطرح بودن در سطح کشوری، وضعیت شوراهای حل اختلاف نسبت به سال های گذشته وضعیت مناسبی پیدا کرده و دارای پیشرفت چشمگیری بوده است. رئیس کل دادگستری استان مازندران در مراسم تقدیر از همکاران قضایی و اداری و نیروهای شوراهای حل اختلاف گفت: با دارا بودن مدیریت منسجم و نیروهای کارآمد شورای حل اختلاف استان و مطرح بودن در سطح کشوری، وضعیت شوراهای حل اختلاف نسبت به سال های گذشته وضعیت مناسبی پیدا کرده و دارای پیشرفت چشمگیری بوده است.حجت الاسلام والمسلمین تقوی فرد افزود: با وجود گستردگی شورا و حساس بودن کار نیروها و نزدیک شدن به روزهای تصویب قانون جدید شوراهای حل اختلاف کشور و همچنین افزایش سرانه رسیدگی به مرز نصاب صلاحیت ۲۰ میلیون تومان، این گستردگی افزایش می یابد.وی افزود: شوراها وارد مرحله جدیدی در رسیدگی به پرونده ها می شوند که این امر مستلزم تقویت و توجه ویژه به وضعیت شوراها و تعیین تکلیف وضعیت استخدامی کارکنان شورای حل اختلاف است.وی با اشاره به عدم احساس امنیت شغلی از سوی پرسنل شوراهای حل اختلاف بیان داشت: باید به وضعیت شغلی شوراهای حل اختلاف رسیدگی شود و این موضوع در شان دستگاه قضایی نیست و نگران کننده است و این امر باید به طور جدی از طریق نمایندگان مجلس شورای اسلامی پیگیری و تعیین تکلیف شود.حجت الاسلام تقوی فرد در ادامه اظهار داشت: شوراهای حل اختلاف استان از لحاظ سیستم الکترونیک و نیز دارا بودن به تجهیزات و بستر شبکه جهت سیستمی بودن آمار و به روز بودن اطلاعات و انعکاس آن به مرکز امور شوراهای حل اختلاف و قوه قضاییه باید تقویت شود تا در این رده از استان های دیگر کشور جلو باشیم.عبدارضا محبتی معاون قضایی رئیس کل دادگستری استان و رییس شورای حل اختلاف استان مازندران نیز در ابتدای این مراسم هدف شوراهای حل اختلاف را الگو گیری از آموزه های دینی و ترویج فرهنگ صلح و سازش عنوان کرد و گفت: استان مازندران در مدت فعالیت شوراها در کشور نقش بسزایی در کاهش ورودی پرونده ها به دادگستری ها داشته و خود این امر ضرورت وجود شوراها را بیان می کند.

تشکیل پلیس قضایی سبب کاهش اطاله دادرسی می‌شود

میزان: وکیل پایه دادگستری گفت: تشکیل پلیس قضایی سبب کاهش اطاله دادرسی، تخصصی کردن تحقیق و سرعت و دقت درکارها می‌شود.محمد امین درویش درباره اهمیت تشکیل پلیس قضایی در دستگاه قضا، اظهار کرد: با توجه به اینکه پلیس قضایی در ایران سابقه قانونگذاری دارد، در سال ۵۹ لایحه‌ای به عنوان تشکیل پلیس قضایی به تصویب شورای انقلاب رسید و اصلاحاتی نیز بر روی آن انجام شد. وی با بیان اینکه پلیس قضایی نقش موثری در رسیدگی سریع به پرونده‌ها را دارد، افزود: تشکیل پلیس قضایی در چهارچوب وظایف خاص و تخصصی مربوط به تحقیق و کشف جرم در زمینه دادسراها بود. رئیس سابق کانون وکلای خوزستان خاطر نشان کرد: پلیس قضایی نیروی تخصصی مورد نیازدر دستگاه قضایی است تا روند رسیدگی به پرونده‌ها و تحقیقات را با سرعت بیشتری انجام دهد و ابلاغ‌ها نیز به وسیله نیروی متخصص صورت گیرد. وی با بیان اینکه نیروی انتظامی به عنوان ضابط قضایی بوده و مسئولیت‌های متعددی را بر عهده دارد، ادامه داد: تشکیل پلیس قضایی سبب می‌شود اقدامات به وسیله نیروهای تخصصی انجام شود و این کار نتایج مطلوبی را برای دستگاه قضا به همراه دارد. این کارشناس حقوقی اذعان داشت: از نیروی انتظامی نمی‌توان انتظار داشت تا در کنار وظایفی که بر عهده دارد بتواند کارهای مربوط به دستگاه قضاییرا انجام دهد. وی در ادامه این مطلب افزود: احیای پلیس قضایی در کنار مسئولان قضایی کارها را سریع‌تر و تاثیرگذارتر انجام داده و سبب می‌شود تا نیروی آشنا به امور قضایی کارها را انجام دهد. این استاد دانشگاه حقوق گفت: توانمندی و کاردانی پلیس قضایی بر کسی پوشیده نیست و همین موضوع بیانگر نیاز احیا و تشکیل پلیس تخصصی در دستگاه قضا است. وی افزود: راهکارهای اجرایی و عملی برای تحقیقات مورد توجه بود و افراد غیر متخصص به این راهکارها اشراف ندارند در حالیکه مجموعه پلیس قضایی دارای تخصص مورد نیاز در دستگاه قضا است. درویش افزود: در مرحله رسیدگی به پرونده‌های قضایی و حقوقی، صیانت از حقوق متهم و اصحاب دعوا وجود دارد که نیازمند تخصص خاص است و در صورتی که پلیس قضایی احیا و تشکیل نشود، شکاف در تحقیق ایجاد می‌شود و موجب اطاله دادرسی می‌شود. وی با بیان اینکه نبود پلیس قضایی موجب اطاله دادرسی می‌شود، گفت: تربیت و تحصیلات عالیه برای ضابطان قوه قضاییه یک ضرورت است چرا که فرد در امور ضابطی باید نسبت به موضوع حقوقی آشنا باشد. کارشناس حقوقی گفت: در امر تحقیق و صیانت از حقوق اصحاب دعوا با مشکلاتی مواجه هستیم که با تشکیل پلیس قضایی این مشکلات را مرتفع خواهد کرد. وی افزود: تشکیل پلیس قضایی به دلیل تخصصی بودن مانع تضییع حقوق افراد می‌شود و سرعت ابلاغ قضایی و افزایش کیفیت تحقیق نیز با احیای پلیس قضایی محقق می‌شود.

بودجه ستاد دیه کشور ۲۰۰ میلیارد تومان تعیین شد

مهر: ۲۰۰۰ میلیارد ریال در چارچوب قانون بودجه ۹۴ کل کشور از منابع بانک‌ها به ستاد مردمی رسیدگی به امور دیه و کمک به زندانیان نیازمند اختصاص می‌یابد. نمایندگان مجلس شورای اسلامی در جریان رسیدگی به لایحه بودجه ۹۴ کل کشور مصوب کردند، مبلغ ۲۰۰۰ میلیارد ریال (معادل ۲۰۰ میلیارد تومان) از منابع قرض‌الحسنه بانک‌ها در اختیار ستاد مردمی رسیدگی به امور دیه و کمک به زندانیان نیازمند قرار گیرد.این اختصاص در چارچوب تبصره الحاقی ۱۸ به لایحه بودجه سال ۹۴ کل کشور مورد موافقت نمایندگان قرار گرفت.طبق بند ب، تبصره ۱۷ قانون بودجه کل کشور در سال جاری، به منظور پرداخت تسهیلات به زندانیان و محکومان نیازمند در محکومیت‌های مالی مانند دیه و امثال آن که ناشی از قتل و یا جرح غیرعمدی است و محکومان مالی نیازمند غیرکلاهبرداری، مبلغ دو هزار میلیارد (۲.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال از محل وجوه قرض‌الحسنه بانکها در اختیار ستاد مردمی رسیدگی به امور دیه وکمک به زندانیان نیازمند قرار گرفت.گفتنی است هر ساله آیین‌نامه اجرائی پرداخت این تسهیلات توسط وزارت دادگستری و ستاد مردمی رسیدگی به امور دیه و کمک به زندانیان نیازمند تهیه شده و به تصویب هیأت‌وزیران می‌رسد تا دولت نسبت به تضمین تسهیلات اعطائی این بند اقدام نماید.

گفتگوی آفتاب یزد با عبدالحسین شیروی، کارشناس حقوق نفت:

اطلاعات نفتی در انحصار است

آفتاب یزد- سارا علایی: عبدالحسین شیروی (زاده ۱۳۴۰ خورشیدی) استاد تمام دانشگاه تهران و از حقوقدانان برجسته کشور در زمینه حقوق تجارت بین‌الملل، حقوق سرمایه گذاری خارجی و حقوق نفت و گاز است. بخشی از سوابق اجرایی عبدالحسین شیروی عبارت است از: عضو هیئت علمی دانشگاه تهران، پردیس فارابی با مرتبه استاد تمامی، سردبیر نشریه حقوق خصوصی و سردبیر نشریه حقوق اسلامی (مجله فقه و حقوق سابق). وی همچنین نویسنده کتاب «حقوق نفت و گاز» است؛ کتابی که برای اولین بار به صورت روشمند مسائل حقوقی مرتبط با نفت و گاز را به صورت هماهنگ و منسجم در شانزده فصل و ۷۱۲ صفحه بررسی و تجزیه و تحلیل قرار داده است. با توجه به تاکید رهبر معظم انقلاب در بازدید ایشان از پروژه‌های پارس جنوبی در منطقه عسلویه(۱۳۹۰) بر ضرورت تدوین حقوق نفت و گاز در داخل کشور، مطالب کتاب به نحوی نگارش و تدوین شده است که برای کلیه افراد علاقه‌مند در حوزه نفت و گاز به خصوص سیاستمداران، نمایندگان مجلس، مدیران، کارشناسان و متخصصان نفتی در مجموعه وزارت نفت، سایر مدیران ارشد و میانی مرتبط با مباحث انرژی و نفت و گاز، حقوقدانان، قضات و وکلا، شرکت‌های منهدسان مشاور و پیمانکاران و بیش از هر کس دانشجویان رشته حقوق نفت و گاز قابل استفاده است. در ادامه با وی هم‌صحبت می‌شویم تا کمی بیشتر درباره موضوع حقوق نفت و گاز جویا شویم.

ابتدا درباره مفهوم حقوق نفت و گاز، قلمرو و ماهیت و ویژگی‌هایی که آن را از سایر رشته‌های حقوقی مجزا می‌کند توضیح بفرمایید.

از زمانی که نفت به مفهوم امروزی آن کشف شد، کم و بیش مسائل حقوقی آن به صورت پراکنده در نوشته‌ها منعکس شده است. به رغم اهمیت نفت در ایران، مسائل حقوقی نفت آن چنان مورد توجه مجامع علمی و دانشگاهی و حقوقدانان در کشور ما نبوده است و به ندرت مباحث نفت در کتاب‌های حقوقدانان مطرح شده است. بر این اساس، شناسایی رشته حقوقی مستقلی تحت عنوان «حقوق نفت» یا «حقوق نفت و گاز» مطرح نبوده است. در خارج از کشور نیز وضع به همین منوال بوده است و اکثر حقوقدانان چنین رشته‌ای را شناسایی نکرده‌اند. البته مسائل حقوقی نفت و گاز به صورت بخشی در کتاب‌ها، مقالات و سایر نوشته‌ها مطرح بوده‌اند اما به ندرت این مسائل به صورت جامع و منسجم مطرح شده‌اند.

بعد از تأکید مقام معظم رهبری بر راه‌اندازی رشته‌های حقوق نفت و گاز در دانشگاه‌های ایران و راه‌اندازی این رشته در مقاطع کارشناسی ارشد و دکترا در دانشگاه های مادر، مسائل حقوقی و قراردادی نفت و گاز بیش از پیش مورد توجه مجامع علمی و دانشگاهی کشور قرار گرفت. استقبال زیاد فارغ التحصیلان حقوق از رشته حقوق نفت و گاز در مقاطع تحصیلات تکمیلی و اقبال عمومی از مباحث نفت و گاز باعث شده است که دانشجویان با استعداد زیادی جذب این رشته شوند و رقابت سال به سال برای ورود به این رشته زیادتر و فشرده تر می‌شود. با ورود این همه استعدادهای کشور به این رشته، باید انتظار داشت که این رشته آینده روشنی داشته باشد.

شما علت کم‌توجهی مجامع علمی به این حوزه را چه می‌دانید؟

تخصصی و انحصاری بودن از جمله دلایلی است که مسائل نفت کمتر مورد توجه مجامع علمی قرار گرفته است. برای آشنایی به مسائل حقوقی نفت، فرد باید علاوه بر آگاهی از مسائل حقوقی و قراردادی، اطلاعات فنی، مالی، بازرگانی، اقتصادی و سیاسی داشته باشد. این اطلاعات معمولا در انحصار است. قبلا این اطلاعات در انحصار شرکت‌های بزرگ نفتی بوده است و در کشور ما این اطلاعات در انحصار شرکت‌های نفتی دولتی است و دسترسی دانشگاهیان به این اطلاع خیلی میسر نیست.

کتاب «حقوق نفت و گاز» اینجانب که در شهریور منتشر شد و بلافاصله به چاپ دوم رسید برای اولین بار در کشور مسائل نفت و گاز را به صورت منسجم و روشمند مطرح می‌کند و جنبه‌های علمی و نظری این رشته را پایه ریزی می‌نماید. جامعیت مباحث و استحکام مطالب از مهم‌ترین نکاتی بوده است که در تدوین این کتاب مد نظر قرارگرفته است. بیان مسائل پیچیده نفت و گاز به زبان ساده از دیگر مشخصه‌های این اثر است که امکان استفاده از آن را برای عموم مردم اعم از حقوقدانان یا مدیران و سیاستمداران فراهم کرده است.

حقوق نفت و گاز به زبان ساده به مجموعه اصول، قوانین و مقرراتی اطلاق می‌شود که مسائل نفت و گاز را در جامعه تنظیم می‌کند. مثلا بیان می‌کند که مالکیت نفت از آنِ چه کسی است؟ دولت چه نقشی در مالکیت یا مدیریت منابع مالی دارد؟ تا چه حدودی سرمایه‌گذاران بخش خصوصی اعم از داخلی یا خارجی می‌توانند در عملیات نفتی فعالیت کنند؟ قراردادهای نفتی باید شامل چه شروطی باشند؟ حل و فصل اختلافات نفتی به چه شیوه‌ای حل و فصل گردند؟ مسائل زیست محیطی عملیات نفت و گاز چیست؟ چه رژیم حقوقی بر منابع مشترک نفت و گاز حاکم است؟ چه حمایت‌هایی از سرمایه‌گذاری در حوزه نفت وگاز وجود دارد؟ تا چه حدودی مسائل حقوقی نفت در کشور از مسائل بین المللی متأثر است؟ درآمدهای نفتی چگونه باید هزینه شوند؟ چه قوانین و مقرراتی برای جلوگیری از فساد در این حوزه وجود دارند؟ و ...

درباره پیشینه و سابقه حقوق نفت در ایران و جایگاه حقوق نفت در قانون‌اساسی جمهوری اسلامی ایران توضیح بدهید.

در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، «نفت» به طور خاص تحت ضوابط معینی قرار نگرفته است. ولی معادن که نفت نیز جزء آن است در قانون اساسی جزء انفال و ثروتهای عمومی قلمداد شده است. با توجه به اهمیت و نقش بی‌بدیل نفت و تفاوت اساسی آن با سایر معادن، بهتر بود که نفت به طور خاص مد نظر قانون اساسی قرار می‌گرفت که این امر حاصل نشده و کاستی‌هایی را باعث شده است. طبق اصل (۴۵) قانون‌اساسی، انفال و ثروتهای عمومی از قبیل معادن نفت و گاز در اختیار حکومت اسلامی است تا طبق مصالح عامه نسبت به آنها عمل نماید. در اصل (۴۴) نیز صنایع و معادن بزرگ از جمله میادین نفت و گاز و فعالیت‌های مربوط «به صورت مالکیت عمومی و در اختیار دولت» قرار گرفته است.

مسائل نفت و گاز در قوانین متعددی مطرح شده است که از مهم‌ترین آنها، قانون نفت اصلاحی ۱۳۹۰، قانون وظایف و اختیارات وزارت نفت ۱۳۹۱، قانون برنامه پنجم توسعه و قوانین بودجه سالیانه است. پراکندگی این قوانین باعث شده است که مسائل نفت و گاز به طور منسجم تحت یک نظام قانونی جامع قرار نگیرد. این قوانین دارای دو کاستی عمده‌اند: اولا بین مفاد این قوانین هماهنگی وجود ندارد و بعضا همدیگر را نقض می‌کنند و ثانیا برخی از نکات کلیدی مربوط به نفت و گاز در این قوانین مطرح نشده‌اند و دیدگاه قانونگذار نسبت به آنها روشن نیست. این در عمل ثبات حقوقی لازم که مورد نیاز این صنعت است را تأمین نمی‌کند. مثلا در مورد قراردادهای بلند مدت فروش گاز هیچ مقرره صریحی وجود ندارد که شرایط یا ضوابط آن را معین نماید.

حضور و مشارکت بخش خصوصی در صنعت نفت ایران را چگونه ارزیابی می‌کنید و اینکه خصوصی‌سازی در صنعت نفت و گاز تا چه میزان بر اساس موازین حقوقی صورت گرفته است؟

حضور و مشارکت بخش خصوصی در صنعت نفت به دو دسته داخلی و خارجی تقسیم می‌شود. شرکت‌های داخلی به صورت پیمانکار در صنعت نفت حضور فعال دارند ولی به عنوان سرمایه‌گذار و تأمین کننده منابع مالی حضور زیادی ندارند. منابع مالی محدود، عدم توانایی در جذب فاینانس خارجی، فقدان شرکای خارجی و ریسک پذیر نبودن شرکت‌های داخلی باعث شده است که حضور شرکت‌های ایرانی در صنعت نفت به صورت سرمایه‌گذار و مالک خیلی کمرنگ باشد. بخشی از این عدم توفیق به قوانین و مقررات کشور نیز برمی‌گردد. در بخش پایین دستی باز قوانین دست بخش خصوصی را تا حدودی باز گذاشته است ولی در مورد بخش بالادستی مسئله از پیچیدگی زیادی برخوردار است چون طبق قانون اجرای سیاستهای اصل ۴۴، «سرمایه‌گذاری، مالکیت و مدیریت» در عملیات بالادستی در انحصار دولت باقی مانده است. حضور بخش خصوصی بدون سرمایه‌گذاری، مالکیت و مدیریت عملا همان پیمانکاری است.

با توجه به اینکه کمیته‌ای در وزارت نفت مسئول بازنگری و تدوین قراردادهای جدید نفتی شده است به نظر شما قراردادهای جدید نفتی به لحاظ حقوقی باید چه ویژگی‌هایی داشته باشد؟

منظور از قراردادهای نفتی قراردادهایی است که در حوزه بالادستی قرار می‌گیرند که برای انجام عملیات نفتی از قبیل اکتشاف، توسعه و بهره‌برداری از میادین نفت و گاز بین شرکت نفت از یک طرف و شرکت‌های داخلی و خارجی از طرف دیگر منعقد می‌شود. در ایران تا سال ۱۳۵۳ انواع قراردادهای نفتی از قبیل قراردادهای امتیازی، مشارکتی و خدماتی وجود داشت که به موجب قانون نفت سال ۱۳۵۳ از آن به بعد تنها قراردادهای خدماتی و پیمانکاری مجاز و سایر قراردادها ممنوع شد. بعد از انقلاب اسلامی، قراردادهای خدماتی تحت عنوان «قراردادهای بیع متقابل» مورد استفاده قرار گرفته است. در جهت تنوع بخشی به قراردادهای بالادستی نفت، قوانین به طور مجمل به وزارت نفت اختیار داده است که این قراردادها را طراحی کند ولی چارچوب قانونی روشنی برای این قراردادها مقرر نکرده است. به استناد این اختیار وزارت نفت گروهی را مأمور بازنگری و تدوین قراردادهای نفتی کرده است که اولین گزارش خود را در سمیناری در اواخر سال قبل ارائه دادند.

هر نوع روش قراردادی باید رعایت سه شرط اساسی را مد نظر قرار دهد. اولا نفت جزء انفال و ثروتهای عمومی است که طبق اصول قانون اساسی به صورت مالکیت عمومی و در اختیار دولت قرار دارد و نباید هیچ روش قراردادی این اصول را مخدوش کنند. دوم اینکه نفت، ملی است و نباید هیچ روش قراردادی این اصل را نادیده بگیرد، بنابراین هر روش قراردادی که منجر به شراکت خارجیان در میادین نفت و گاز، تأسیسات بالادستی یا نفت و گاز تولیدی شود، خلاف این اصول قانون اساسی است. روش قراردادی نباید به شکلی طراحی شود که خارجیان بر بخشی از نفت و گاز کشور حاکمیت داشته یا ادعای مالکیت کنند. البته فروش محصول به خارجیان اشکالی ندارد ولی به شرطی که آنها مدعی مالکیت بخشی از نفت و گاز کشور نشوند. سوم این که قراردادهای مزبور باید روی نیاز کشور تمرکز داشته باشد. بنا نیست که دوباره قراردادهای استعماری گذشته با لباسی نو مطرح شوند. نیاز کشور حضور طولانی مدت یا شراکت خارجیان در منابع نفت و گاز کشور نیست. توسعه میادین نفت و گاز، مشارکت بخشیدن بیشتر به شرکت‌های خصوصی داخلی و حفظ حاکمیت دولت نیاز کشور است.

در قانون اجرای سیاستهای اصل ۴۴ که به استناد ابلاغیه مقام معظم رهبری تصویب شده، مقرر شده که «سرمایه‌گذاری، مالکیت و مدیریت» در عملیات بالادستی در انحصار دولت خواهد بود. هیچ روش قراردادی نباید این سه اصل را نقض کند. بنابراین قراردادهای جدید تنها می‌تواند در چارچوب خرید خدمات به همراه تأمین مالی باشد ولی نباید به مالکیت، مدیریت یا سرمایه‌گذاری خارجی منجر شود.

به طور خلاصه، قراردادهای مزبور حداکثر می‌تواند متضمن خرید خدمات از خارجیان و پرداخت اصل و فرع آن از طریق فروش محصول به قیمت روز به آنها باشد. این قراردادها نمی‌توانند از اصول قراردادهای بیع متقابل خیلی دور شوند.

باتوجه به سابقه قراردادهای بیع متقابل در ایران و تجارب ارزشمند کشور از این قراردادها، بهتر است قراردادهای بیع متقابل در جهت حفظ منافع کشور و افزایش کارآیی مورد بازبینی قرار گیرد و چنانچه اشکالاتی دارد رفع گردد. طبیعی است حسب شرایط هر میدان می‌توان مذاکرات را با شرکت‌های خارجی برای تطبیق قرارداد با شرایط خاص آن میدان انجام داد و در صورت نیاز تغییراتی در مفاد قرارداد انجام داد.

آیا مسئولان وزارت نفت در ادوار مختلف از مشورت و دانش حقوقدانان زبده استفاده کرده‌اند؟

این سوال از جنبه‌های گوناگونی قابل بررسی است. اول این که ارتباط ضعیف صنعت با دانشگاه یکی از معضلات کلی کشور است که در حوزه ارائه خدمات حقوقی و قراردادی دانشگاهیان به صنعت نفت نیز بروز می‌کند. این دو ارتباط مناسبی با هم ندارند، بنابراین دانشگاهیان از مشکلات صنعت اطلاع ندارند و صنعت نمی‌تواند از کمک‌ها و مساعدت‌ها و مشاوره دانشگاهیان بهره‌مند شود. دوم، به دلیل مشکل اول حقوقدانان کمتر با حوزه تخصصی نفت آشنا هستند، بنابراین آمادگی لازم برای تأمین نیازهای این صنعت را ندارند. سوم، ساختار شرکت‌های زیر مجموعه نفت به نحوی است که نمی‌توانند به نحو مطلوب و شایسته از خدمات دانشگاهیان و فرهیختگان برخوردار شوند. قوانین دست و پاگیر به خصوص در حوزه به‌کارگیری نیروی انسانی متخصص و تعیین حقوق و مزایای آنها عملا این شرکتها را از یک مجموعه اقتصادی دور کرده و به یک موسسه دولتی تبدیل کرده است.

با راه اندازی رشته نفت و گاز در مقطع کارشناسی ارشد و دکترا در دانشگاه ها شرکت‌های تابعه وزارت نفت باید برای آموزش آنها واقعا ترتیباتی را پیش بینی کنند که این فارغ التحصیلان بتوانند در آینده نیازهای صنعت را برآورده کنند. راه اندازی رشته حقوق نفت و گاز فعلا انجام شده است ولی تحقق اهداف این رشته که مد نظر مقام معظم رهبری بوده است، تنها وظیفه وزارت علوم و دانشگاه ها نیست و وزارت نفت نیز باید در تحقق آن کمک کند. بدون کمک وزارت نفت در ایجاد فضای همکاری و فراهم کردن شرایط جهت کارآموزی آنها در شرکت‌های تابعه، اهداف مزبور محقق نخواهد شد.

> **به رغم اهمیت نفت در ایران، مسائل حقوقی نفت آن چنان مورد توجه مجامع علمی و دانشگاهی و حقوقدانان در کشور ما نبوده است و به ندرت مباحث نفت در کتابهای حقوقدانان مطرح شده است**
>
> **برای آشنایی به مسائل حقوقی نفت، فرد باید علاوه بر آگاهی از مسائل حقوقی و قراردادی، اطلاعات فنی، مالی، بازرگانی، اقتصادی و سیاسی داشته باشد. این اطلاعات معمولا در انحصار است. قبلا این اطلاعات در انحصار شرکت‌های بزرگ نفتی بوده است و در کشور ما این اطلاعات در انحصار شرکت‌های نفتی دولتی است و دسترسی دانشگاهیان به این اطلاع خیلی میسر نیست**

نگاه حقوقدان

عقد حبس و ماهیت آن (قسمت اول)

هادی حاجیانی ● وکیل دادگستری

طرح مطلب: اختلاف نظر فقها و حقوقدانان در خصوص ماهیات عقود همواره با بن بستهایی روبرو بوده است که می توان عوامل متعددی برای آن برشمرد. عدم وجود نصی در شرع و قانون و عدم وجود عرف مسلم و همچنین وجود ماهیات مشابه و تداخل عناصر و ویژگی های این ماهیات، سختی کار را دوچندان نموده است. آن عنوانی که ما را به قلم فرسائی واداشت، موضوع عقد حبس و ماهیت آن در قانون مدنی است، که به جهت عدم وجود نص، فقدان عرف مسلم و همچنین اجمال گوئی قانونگذار برای گریز از ورود در مباحث پیچیده و اختلافی و گاه مبهم، ما ناگزیر به قلم فرسایی شدیم. علاوه بر این نویسندگان حقوقی کمتر بصورت مستقل به این بحث پرداختند بطوریکه شیوه طراحی مباحث در این زمینه بصورت استطرادی و غیر مستقل مشاهده شده است بگونه ای که برای یافتن نتیجه ای مطلوب ناگزیر بعد از جمع عقاید مختلف حقوقدانان و فقها، باید به تجزیه و تحلیل دیدگاهها و یافتن وجه افتراق و اشتراک آنها و انطباق با قانون مدنی و اصول حقوقی پرداخت سپس عقیده ای را برگزید که مناقصش کمتر و مرجحاتش فراوانتر باشد. قانون مدنی در مواد ۴۴ و ۴۷ از این عقد نام برده است بدون اینکه سخنی از ماهیت آن براند. در ماده ۵۵ به پیروی از فقها وقف را حبس عین مال عنوان کرده و بر این ابهام افزوده که آیا آثار حبس مال در این ماده دامنگیر عقد حبس مندرج در مواد ۴۴ و ۴۷ ق.م نیز خواهد شد یا وقف، حبس مال بطریق خاصی متفاوت با مواد مذکور است. بررسی این مسائل راهگشای ما برای دست یافتن به مسیری هست که قانون مدنی برگزیده است امیدواریم که این مختصر تفحص ما مطلوب واقع شده باشد.

دقت و ظرافت فقها در مباحث و تشریح و تبیین مسائل فقهی در بحث از عقد حبس دیده نمی شود به گونه ای که نویسندگان قانون مدنی نتوانستند فصلی را مستقلا به ماهیت این عقد اختصاص دهند و حقوقدانان نیز به تبع آن موفق نشده اند به تمهید نظریه کلی پیرامون آن بپردازند و بیشتر تحلیل ها نمی تواند ماهیت آن را به خوبی روشن کنند و ذهن را قانع نماید، اغلب نیز بازی با الفاظی بیش نیست! قبل از هر چیز باید معنای حبس را در اصطلاح حقوقی در گرایشهای مختلف دانست سپس در جستجوی ارکان عقد حبس بود آنگاه به کنکاش در قانون مدنی پرداخت و دید آیا این عقد خود ماهیت ویژه ای دارد یا یک عنوان کلی صادق بر مصادیق متعدد است.

معنای واژه حبس: حبس در لغت به معنی بازداشتن، واداشتن ، بستن، بند کردن و قید کردن آمده است.گذر از هر گرایش حقوق ما را با عنوان حبس روبرو می کند و جایگاه بارز استفاده از این واژه حقوق جزاست. در حقوق جزا حبس به معنای توقیف و بازداشت شخص بطوریکه انتظار برای رفع این توقیف وجود نداشته باشد، آمده است البته این معنی بی ارتباط با معنای واژه حبس در حقوق مدنی نیست. حبس در حقوق مدنی در دو معنا بکار رفته است که یکی از این معانی، حق حبس در معاملات معوض است که تجلی آن را در بحث از عقد بیع در ماده ۳۷۷ قانون مدنی باید دید، بدین معنی که در معاملات معوض هر یک از متعهدین در صورت جمع آمده شرایطی می توان اجرای تعهد خود را موکول به انجام تعهد طرف مقابل خود نماید. در معنای دیگر که مورد نظر ما و موضوع این گفتار است مواد ۴۴ و ۴۷ قانون مدنی است که از عقد حبس نام می برد.

عقد حبس در قانون مدنی: اولین ماده ای که از این عقد نام می برد ماده ۴۴ ق.م است که می گوید: « در صورتی که مالک برای حق انتفاع مدتی معین نکرده باشد حبس، مطلق بوده و حق مزبور تا فوت مالک خواهد بود مگر اینکه مالک قبل از فوت خود رجوع کند.». دومین و آخرین ماده ای که یادی از این عقد می کند، ماده ۴۷ ق.م است که مقرر می دارد:« در حبس اعم از عمری و غیره قبض شرط صحت است . ». ملاحظه می شود که در بحث از این عقد اجمال گوئی نویسندگان قانون مدنی به نهایت خود رسیده است این شیوه طرح مباحث سبب گشایش مسالک متعدد پیش روی یک نگارنده می شود و در تحلیل های خود هیچ قید موثری نظریه هایش را تحدید نمی کند و باید دید آیا سایر مقررات، سراج قانون مدنی را در این طریق پر فروغ تر می نماید یا خیر.

عقد حبس در سایر قوانین: علاوه بر قانون مدنی در قانون اوقاف مصوب ۱۳۵۴/۴/۲۲ در مواد ۴، ۱۰، ۱۳، ۱۹ و ۲۱ از عقد حبس در کنار وقف، وصیت و نذر نام برده شده است بدون اینکه از ماهیت آن صحبتی شده باشد و یا ارجاعی به قوانین دیگر داده شود گوئی مسئولیت رفع همه ابهام ها بر دوش قانون مدنی نهاده شده است. قانون اوقاف مصوب ۱۳۱۳/۱۰/۳ که توسط ماده ۲۳ قانون اوقاف مصوب ۱۳۵۴/۰۴/۲۲ منسوخ گردید نیز اجمالاً در ماده ۳ به حبس منافع بصورت دائم یا موبد و موقت اشاره می‌کند و با توجه به اینکه در مواد قبل وضعیت مال موقوفه را مشخص کرده و در انتهای ماده ۳ نیز حبس را تابع مواد ۱ و ۲ قرار داده است به نظر می رسد مراد عقدی علیحده و دارای احکام و آثار متفاوت با وقف بوده است ولی این قانون نیز در مورد ماهیت این عقد اشاره ای نداشته و ارجاعی نیز نداده است. قانون تشکیلات و اختیارات سازمان حج و اوقاف و امور خیریه مصوب ۱۳۶۳/۱۰/۲ به موجب ماده ۱۸ تمامی قوانین مغایر با این قانون را ملغی دانسته است. در این قانون نامی از عقد حبس برده نشده است گوئی مقنن آن زمان نخواسته خود را درگیر عناوین مبهم نماید که در تشخیص مصادیقش به تکلف افتد. چنانچه قرینه ای این سکوت را همراهی نکند نمی تواند آنرا حمل بر امحاء این تأسیس از نظام حقوقی کنونی نمود باید این ماهیت را با تمامی آثار آن چنانچه مقننین سابق خواسته اند، نگاهداشت (البته در بند ۷ الحاقی ۱۳۷۵/۱۲/۱۲ این قانون از محبوسات نام می برد) . البته آمدن عقد حبس در قوانین اوقاف غالباً ناظر به حبس دائم می باشد که در راه خدا و برای مصالح عمومی است و امکان دارد این عقد در جهت دیگری نیز منعقد شود. علاوه بر قوانین و مقررات مربوط به اوقاف در مواد ۲۷، ۲۸ و ۳۱ قانون ثبت اسناد و املاک مصوب ۲۶ اسفند ماه ۱۳۱۰ نیز عقد حبس را در کنار وقف و ثلث به رسمیت می شناسد .

نظریات حقوقدانان پیرامون حبس: در نقل نظریات اساتید تا جائی که به بحث ماهیت حبس ارتباط دارد اکتفاء می شود و سایر اختلافات نظر و نقد مسائل غیر مربوط آورده نخواهد شد و بنا را بر اختصار می گذاریم: مرحوم سید علی حائری شاهباغ در تعریف عقد حبس می نویسد:« حبس عقدی است که ثمره او تسلیط بر منفعت است بدون عوض با بقاء عین به ملک مالک» مولف مذکور بقاء عین را در مالکیت حابس شرط حبس بودن عقد می داند و آن را از وقف ممتاز می کند. وی حبس را ضمن هر یک از عمری، رقبی و سکنی موجود می داند و علاوه بر آن از حبس دیگری سخن می گوید که در آن برای انتفاع مدتی معین نشده است که آن را به تبعیت از قانون مدنی حبس مطلق می خواند مانند سکنائی که مدت معین ندارد و می نویسد « ... چنانچه در سکنی، رقبی و عمری تعیین مدت نشود حبس مطلق است ...»!

مرحوم دکتر سید حسن امامی حق انتفاع را به دو قسم عام و خاص تقسیم نموده اند که « حق انتفاع به معنی خاص را چنانکه از ماده ۴۷ ق.م معلوم می شود حبس نیز گویند» این حقوقدان به عقود موجد حق انتفاع با بقای عین مال مانند: عمری، رقبی، سکنی، حبس مطلق و حبس موبد، عقد حبس می گوید به عبارتی در نظر ایشان عقد حبس یک عنوان کلی است که شامل این ۵ نوع حق انتفاع می شود. ایشان نیز مانند آقای شاهباغ وقف و حبس را از هم جدا می کند.

دکتر جعفری لنگرودی حبس را به دو معنای اخص و اعم مورد بررسی قرار داده است. وی حبس به معنای اخص را شامل دو حبس خاص و عام که بصورت مطلق انشاء می‌شود، می‌داند و جنس مشترک بین عمری، رقبی، سکنی، وقف و حبس به معنی اخص را، حبس به معنای عام می داند که ماده ۴۷ ق.م از آن نام برده است. موضوع بحث ما در گفتار این استاد به حبس به معنای اعم ارتباط دارد. ایشان در این مورد، حبس عین مال را در عقود مذکور مشترک می داند و بدین اعتبار است که همه آنها را حبس می خواند. حبس عین در نظر ایشان به حبس کامل یعنی وقف و حبس ناقص (سایر موارد) تقسیم می شود که در حبس کامل اختیار تصرفات مالک در آن مال بطور مطلق سلب می شود و تبعاً موجب زوال مالکیت می شود اما در حبس ناقص تصرفات حقوقی و مادی مالک تا حدی که با حقوق منتفع جمع می شود مجاز و در صورت تنافی با حق وی تصرفات حابس ممنوع می شود. وی در نهایت حبس ناقص را همان می داند که موضوع بحث ما است و پیرامون ماده ۴۷ ق.م مدنی که در اقسام حبس عمری و غیره می نگارند معتقد است که مراد از غیره علاوه بر عمری « رقبی، سکنی، حبس به معنی اخص » است و آن را از وقف جدا می کند به عبارتی عقد حبس در قانون مدنی شامل وقف نمی شود.

دکتر ناصر کاتوزیان معتقد است: « حبس نام مشترکی است که برای نشان دادن همه اقسام حق انتفاع بکار می رود » وی اقسام حق انتفاع را رقبی، سکنی، عمری و حبس دائم (موبد) می داند و آنان را بدین اعتبار که مالک نمی تواند در ملک خود تصرفاتی نماید که باعث تضییع یا تعطیل حق انتفاع می شود، حبس می نامد. وی حبس مطلق را به عاریه مانند می کند و تمایل دارد آنرا اذن در انتفاع معرفی کند تا از موضوع بحث عقد حبس خارج شود.

دکتر سید حسین صفائی حق انتفاع به معنی خاص را شامل چهار قسم رقبی، عمری، سکنی و حبس مطلق می داند و معتقد است هر گاه کلمه حبس بدون وصف مطلق بکار رود شامل کلیه اقسام حق انتفاع به معنی خاص می شود و حق انتفاعی را که بدون قید مدت به کسی داده می شود طبق قانون (ماده ۴۴ ق.م) حبس مطلق می داند. ایشان حبس برای مدت نامحدود را حبس موبد می نامد.

یکی از حقوقدانان در مورد عقد حبس در فقه می نویسد:« یک نوع از حق انتفاع که در فقه مورد توجه قرار گرفته است حق انتفاعی است که (تحبیس) نام دارد و به موجب عقد حبس برقرار می شود. تحبیس به معنای حبس کردن عین مال در راه خدا یا به نفع کسی می باشد تا از منافع آن با توجه به اجازه مالک و در محدوده تعیین شده استفاده کند و این حق تا زمانی که عین مال باقی است لازم است» وی عقد حبس را موجب خروج مال از ملکیت حابس نمی داند و معتقد است مالک بر خلاف واقف می تواند هر گونه تصرفی در آن مال بنماید مشروط بر اینکه با حق منتفع منافات نداشته باشد همچنین بعد از فوت مالک جزء ترکه به وراث او می رسد. تمامی شرایطی که برای سکنی و رقبی مقرر است در عقد حبس نیز وجود دارد و از این حیث تفاوتی میان آنها وجود ندارد. ایشان عقد حبس را در فقه از سکنی یا عمری جدا کرده است اما در نظرات وی ذکری از وجه تمایز این عقود با هم نیامده است و تمامی شرایطی را که برای عقد حبس می شمارد در عقود موجد حق انتفاع مانند رقبی یا عمری به تعبیر ایشان دیده می شود.

بعضی دیگر در تعریف وقف آن را حبس عین مال و به مصرف رساندن منافع آن موافق نظر واقف می دانند و معتقدند « اگر در موقع انجام این عمل خیر مدت زمانی برای ملک موقوفه معین نشود از آن تعبیر بوقف می شود چون در حقیقت اختیارات و کارهای مالکانه درباره اینگونه ملک متوقف می گردد و اگر مدت محدود و معینی برای آن در نظر گرفته شود آن را حبس می گویند. » از این دیدگاه حبس شباهتی با وقف دارد و آن، تسبیل منافع برای دیگران است با این تفاوت که برای آن مدت معین شده باشد لیکن مشخص نیست که عنوان حبس شامل رقبی، عمری یا سکنی نیز می شود یا خیر. اما اینکه ایشان حبس موبد را جدای از وقف می دانند به نظر می رسد پاسخ مثبت است و ایشان عدم تعیین مدت در حبس عین و به مصرف رساندن منافع را اماره بر وقفیت می داند.

نظرات اساتید فوق وجوه مشترک فراوانی دارد با وجود این نقاط ابهامی که در آنها دیده می شود به سختی استخراج نظریه ای پیرامون ماهیت این عقد را ممکن می سازد که مقنع اذهان آشفته گردد این تردید تا جائی است که حتی در عقد بود عنوان حبس نیز سبب تشکیک می شود که آیا حبس توصیف عقود خاصی است یا خود عقد است، این مسائلی است که در این تحلیل باید مورد بررسی قرار گیرد و نیز پیرامون تفاوت وقف و حبس نیز اختلافاتی دیده می شود که در ادامه بحث جداگانه مورد تجزیه و تحلیل قرار می گیرد. پس باید دید آیا عقد حبس ماهیتی جدا از عقد موجد حق انتفاع دارد یا دو عنوان هستند با یک ماهیت و نیز رابطه عقد حبس با وقف نیز می تواند موضوع بحث دیگری قرار گیرد.

ویژگیهای (عقد) حبس در حقوق مدنی- با اندک دادهائی که در اختیار داریم گذشته از شرایط عمومی، با توجه به نظرات حقوقدانان، قانون مدنی و سایر قوانین می توانیم از چهار ویژگی اصلی برای عقد حبس نام ببریم: ۱) اجمالاً با بررسی الفاظ و دلالت آن بر معنا، واژه حبس که به معنی شایع یعنی بازداشتن آمده است به عنوان قاعده باید بر آن بود که مال موضوع این عقد نیز بازداشت می شود بدین صورت که در عقد حبس تصرفات مادی و حقوقی حابس در مال محبوس محدود می شود. میزان این محدودیت در قانون مشخص نشده است که آیا حبس مال، سبب مقید شدن مالکیت تا مقداری که منافی با حق محبوس علیه است، می شود (عمری، رقبی، سکنی و حبس مطلق)، یا دست حابس را چنان از تصرف در مال کوتاه کنیم که عنوان مالکیت شایسته وی نباشد (مانند وقف)؟ این دو نظر پیرامون ثغور دایره تصرفات حابس قابل جمع است و می توان آنها را زیر عنوان محدود بودن تصرفات حبس کننده گرد آورد لیکن نمی توان شدت و ضعف این محدودیت را انکار کرد تا جائی که بعضی نویسندگان وقف را حبس کامل و سایر عقود موجد حق انتفاع را حبس ناقص نامیده اند. تمام بحث به این مسئله باز می گردد که آیا عقد وقف هم نسبتی با عقد حبس دارد؟ آیا می توان وقف را یکی از اقسام عقد حبس نامید؟ به این مسئله در بحثی جداگانه خواهیم پرداخت در این مختصر تا همین مقدار وافی به مقصود است. ۲) لزوم قبض به عنوان شرط صحت از ارکان عقد حبس می باشد به عبارتی این عقد از عقود عینی است. ماده ۴۷ ق.م صراحتاً قبض در عقد حبس را از شرایط صحت آن می داند و مواد ۵۹ و ۶۱ ق.م نیز قبض را شرط تحقق یا وقوع وقف قرارداده است. از این لحاظ اختلافی که در مورد قبل بین وقف و حبس وجود دارد در این مورد دیده نمی شود و ما را در نزدیک کردن این دو نهاد حقوقی یاری می کند. ۳) اما در اینکه خروج ملک از ملکیت حابس یا بقای آن در ملکیت وی در صدق عنوان حبس بر عقد نقشی دارد یا اینکه باید یکی از دو مورد را برگزید و برای دیگری عنوانی خاص قائل شد. پاسخ بدین سوال در جدائی دو عنوان عقد حبس و وقف تأثیر بسزائی دارد که در بحث از ماهیت عقد حبس از آن سخن می گوئیم اینجا اجمالا می گوئیم که با توجه به تاریخ قانون مدنی و نظرات فقها بقای مالکیت مال برای مالک را باید از ویژگی های عقد حبس پنداشت. این بحث ناظر به اولین ویژگی عقد حبس است که عنوان شد پس نتیجه این می شود که تصرفات مالک در مال محبوس بطور مطلق ممنوع نمی گردد بلکه سبب مقید شدن مالکیت می شود نه اینکه زوال ملکیت صورت پذیرد و این، ملازمه با نفوذ تصرفاتی دارد که به حق منتفع صدمه ای نمی رساند (بر خلاف وقف). ۴) ایجاد حق انتفاع به موجب عقد حبس، وجه تمایز این عقد با سایر عقودی است که سه ویژگی فوق را دارا هستند (مانند عقد رهن) در واقع مقتضای ذات این عقد ایجاد حق انتفاع برای دیگران است چه این اشخاص معین و محصور باشند چه غیر محصور. این ویژگی نیز بین وقف و عقد حبس مشترک است.

قوه قضائیه

معاون قوه قضائیه خبر داد:

حذف سندهای منگوله دار

رئیس سازمان ثبت اسناد و املاک کشور از فراخوان حذف سندهای منگوله دار قدیمی خبر داد. به گزارش مهر، احمد توسرکانی در جمع خبرنگاران در مورد هزینه اجرای طرح کاداستر بر اساس قانون مصوب مجلس گفت: بر اساس برآورد هزینه ها اعم از نقشه های هوایی و تصاویر ویژه سه بعدی حدود ۱۰۰۰ میلیارد تومان بودجه نیاز داریم که به صورت فاز بندی این قانون را اجرایی کنیم.وی گفت: در این قانون به نوعی می خواهیم کاداستر سه بعدی را هم عملیاتی کنیم که برای نقشه برداری های ارتفاعی برای آپارتمانهای شهری و مشاعات و غیره است.معاون قوه قضائیه در پاسخ به پرسش دیگری مبنی بر اینکه آیا حذف سند های منگوله دار و دفاتر دست نویس در دفترخانه ها دیده شده گفت: بر اساس قانون کاداستر که تصویب شده است بعد از ابلاغ و نوشتن آیین نامه های اجرایی فراخوان حذف سندهای منگوله دار قدیمی اعلام شده و تمامی اسناد تک برگی و الکترونیکی می شود. همچنین تمامی دفاتر دست نویس دفترخانه هم حذف خواهد شد و فرایند هرگونه نقل و انتقال و ثبت مالکیت تنها بر پایه الکترونیک خواهد بود.

تائید قانون کاداستر در شورای نگهبان

رئیس سازمان ثبت اسناد و املاک کشور همچنین از تائید قانون کاداستر در شورای نگهبان خبر داد.احمد توسرکانی در همایش مدیریت بهینه زمین و شهرها با کاداستر و اطلاعات مکانی سه بعدی با بیان اینکه موضوع زمین و مدیریت صحیح در استفاده درست از از زمین روز به روز دارای اهمیت می شود گفت: این اهمیت به دلیل افزایش جمعیت است. البته همراه با این مهم موضوعات حقوق زمین هم جایگاه خود را دارد و یکی از مهمترین ابزارها برای ایجاد نظم حقوقی در زمین کاداستر است.وی افزود: در ایران با تصویب قوانین سازمان ثبت در سال ۱۳۵۱ موضوع مالکیت حقوقی تحت عنوان کاداستر مطرح شد اما محقق نشد و در سال ۱۳۷۴ اجرای طرح کاداستر با تصویر هوایی و نقشه های UTM در دستور کار قرار گرفت که باز هم به کندی پیش رفت و قدم های قابل توجهی برداشته نشد.توسرکانی با بیان اینکه خبر خوبی برای کاداستر اعلام شد گفت: خبر خوش این است که با کمک سازمان ثبت و مجلس و دولت ایراد شورای نگهبان در قانون حدنگار رفع شد و به تائید شورای نگهبان رسید که بر این اساس ۵ سال فرصت داده شد تا قانون حدنگار در تمام بخش ها اجرایی شود.

نگاه حقوقدان

حاکمیت با قانون است نه با راهور یا دفترخانه ها

نعمت احمدی ● حقوقدان و وکیل پایه یک دادگستری

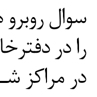

از سه سال پیش تاکنون و در پی تصویب «ماده۲۹ قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی» نقل و انتقال خودرو در مجلس شورای اسلامی، مردم با این سوال روبرو هستند که بالاخره هنگام خرید اتومبیل باید آن را در دفترخانه ها به ثبت برسانند و یا این که برگ سبزی که در مراکز شماره گذاری توسط راهور ارائه داده می شود می تواند برای آنها حکم سند رسمی را داشته باشد؟ در این میان هر یک از طرفین دعوی یعنی راهور و کانون سردفتران ایران ادله های خود را دارند. کانون سردفتران به مواد قانونی مبنی بر لزوم ثبت سند در دفترخانه ها به منظور اطلاق لفظ سند رسمی به آن و نیز لزوم ثبت بیع(معامله) از هر قسم در دفاتر اسناد رسمی تاکید می کند و راهور نیز با تکیه بر این عبارت قانونی که می گوید «اسنادی که نزد ماموران رسمی در حدود صلاحیت آنها و طبق مقررات قانونی تنظیم شده باشد رسمی محسوب می‌شوند» می گوید: خودرو از اموال منقول است و نیازی به ثبت آن در دفترخانه نیست. در قانون سند به دو قسم عادی و رسمی تقسیم شده است. قانون گذار اعتبار خاصی برای سند عادی قائل شده است اما سندی رسمی است که صرفا توسط سردفتران و در دفاتر اسناد رسمی با تشریفات خاص قانونی تنظیم شود.بنابراین اگر مدعی رعایت قانون هستیم تنظیم اسناد به طور کل باید در دفترخانه ها انجام شود. نکته بعدی این که راهور نمی تواند از ماده ۱۲۸۷ قانون مدنی که می گوید «اسنادی که نزد ماموران رسمی در حدود صلاحیت آنها و طبق مقررات قانونی تنظیم شده باشد رسمی محسوب می‌شوند» را مصادره به مطلوب کند زیرا شغل و حرفه سردفتر تنظیم سند رسمی است، بنابراین در صورت نبود دفاتر اسناد رسمی می توان به این گونه ماموران رسمی دولت مراجعه کرد. از سوی دیگر سند خودرو به عنوان شاخص ترین اموال منقول دارای اعتبار است به گونه ای که از آن به عنوان وثیقه نیز استفاده می شود.ممکن است در مورد یک فرش که از جمله اموال منقول است نیازی به ارائه شناسنامه انحصاری نداشته باشد و با لفظ مثلا فرش کاشان به آن هویت بدهید اما خودرو در میان اسناد منقول جزء استثناهاست زیراشناسنامه‌آن،هویت‌بخش‌به‌آن‌است‌واین‌امر است که خودرو را از سایر اموال منقول جدا می کند. باید انتقال سند خودرو به صورت قانونی باشد تا در صورت تغییر و تصرف در شکل ظاهری ماشین تغییرات را با شرایط اولیه مطابقت داد. ممکن است مناقشه راهور و کانون سردفتران ایران در مورد سند خودرو به دلیل منفعت مالی باشد. اما به حال مردم تفاوتی ندارد که این اسناد در کدام مکان تنظیم شوند زیرا در هر صورت سند در هر مکانی که تنظیم شود این مبالغ باید پرداخت شود. دغدغه فعالان حقوقی برای مردم این است که حقوقشان تضییع نشود و قانون رعایت شود. به عنوان یک حقوقدان روزانه با پرونده های بیشماری حتی در زمینه سند رسمی روبرو هستم. در کشور ما زمانی که خودرو در دفاتر اسناد رسمی منتقل می شود ما با مسائل بی شمار قانونی روبرو هستیم چه برسد به زمانی که این اسناد در محل قانونی خود ثبت نشود. پلیس راهنمایی و رانندگی اگر می خواهد به فکر انجام کاری برای مردم باشد، رفع گره های کور ترافیکی، سردرگمی مردم در خیابان ها به علت نبود پارکینگ، ساماندهی جریمه ها...این موارد می تواند در حیطه وظایف راهور باشد اما تنظیم سند طبق قانون بر عهده دفاتر اسناد رسمی است. از سردرگمی مردم که بگذریم برای تنظیم سند اتومبیل بموجب قانون «اجازه وصول مالیات غیر مستقیم از برخی از کالاها و خدمات» مصوب ۷۴/۷/۱۶ و اصلاحیه های آن و قانون موسوم به «تجمیع عوارض و وصول مالیات، نقل و انتقال خودرو» با مسئولیت و بر عهده دفاتر اسناد رسمی می باشد.همچنین بموجب ماده ۵۱ قانون بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۰ برای ثبت اسناد رسمی خودروها حق الثبت تعیین گردیده. بر کسی پوشیده نیست که نیروی انتظامی از بودجه عمومی کشور استفاده می کند و نمی تواند دریافت کننده این وجوه و مامور واریز آن به خزانه باشد، در نتیجه حقوق و دیون دولتی وصول نمی شود و جامعه از این جهت نیز متضرر می شود.

منبع: سایت سردفتران ودفترياران قوه قضائیه

روی خط آفتاب

۸۸۳۱۸۵۵۵–۸۸۳۱۸۵۵۶ پیام کوتاه ۳۰۰۰۱۴۱۴۲۷

aloaftab@gmail.com

سلام. من لحظه‌شماری می‌کنم تا انتخابات مجلس فرا برسد تا مردم این تندروهای مجلس را از نماینده بودن عزل کنند.

۰۹۱۹...

ازیاسوج مزاحم می‌شوم. خواستم در جواب آن نماینده‌ای که افاضه کلام نموده که گرفتن پول ازمعاون اول دولت سابق توسط ۱۷۰نماینده امری عادی است بگویم درچنین فکر و منطقی برای رسیدن به هدف می‌توان دست به هرکاری زد، کلید این طرز فکر در مناظره انتخاباتی۸۸ زده شد که یک نامزد برای رسیدن به هدف، ۳۰سال گذشته انقلاب را مورد با حمله قرار می‌داد و بزرگان انقلاب را به اختلاس و غارتگری متهم می‌کرد.

۰۹۱۷...

باعرض سلام و ادب و احترام فراوان و خداقوت. مسکوت ماندن وعدم افزایش قیمت بنزین درسال۹۴، ازعوامل اصلی کاهش درصد تورم در کشوراست و به‌طورکلی اگر از بخش تولید حمایت تسهیلاتی شود، تولیدکنندگان محترم نیز با انصاف تمام مجبور نخواهند شد طبق هزینه‌های انجام شده و دقیق، کالاها و اجناس تولیدشده خودشان را قیمت‌گذاری کنند.

۰۹۳۸...

لطفا درباره انواع اختلاس و فسادهای نامشروع مالی و راهکارهای مبارزه با آنها مطلب بنویسید.

۰۹۱۲...

باسلام وخسته نباشید. از وزارت کار تقاضا می‌کنیم آیین‌نامه‌ای را در قراردادهای بین کارفرمایان و بخش‌های خصوصی تنظیم کنند تا با نظارت و پیگیری‌های مستمربازرسان،امکان هرنوع سوءاستفاده و دخل و تصرف از حقوق و مزایای مصوب نیروهای پیمانکار اعم از کارگر و کارمند توسط بخش‌های خصوصی فراهم نشود.

۰۹۱۲...

درمورد تصمیم دولت به‌منظور رفع مشکل ریزگردها و مانع‌تراشی برخی نمایندگان مجلس درعدم تصویب بودجه مزبور چه باید گفت!

۰۹۱۸...

دیشب درسایت اعتدال که سایت موردعلاقه ما و دوستان ماست در نسخه موبایل که داشتیم باهم می‌خواندیم، آقای نوبخت زحمت شما رو هم خداوند و هم مردم قدرشناس بی‌اجر نخواهند گذاشت.

۰۹۳۵...

باسلام وخسته نباشید. انتظار می‌رود با پیگیری‌های مستمر بازرسان، امکان هر نوع سوءاستفاده و دخل و تصرف از حقوق و مزایای تعیین شده نیروهای کارگر و کارمند بخش‌های خصوصی فراهم نشود.

۰۹۱۲...

ماشین دنا در ایران‌خودرو ثبت‌نام کردم، با اینکه ۵ماه از تاریخ تحویل گذشته و چندین هزار تا دنا تولید کرده و انبار نموده ولی به صورت قطره‌چکانی تحویل می‌دهد. این آشفته بازار را توسط عوامل خود درست کرده است که سود مشارکت را به نحوی پس بگیرد و هیچ‌کس هم جوابگو نیست.

۰۹۱۲...

مولای متقیان، حضرت امام‌علی(ع) می‌فرمایند: رستگار نمی‌شود کسی که به هوی وهوس اشتیاق دارد و مدام مشغول لهو و طرب است.

۰۹۳۸...

حضرت امام رضا(ع) می‌فرمایند: و چه کاری در اوقات فراغت بهتر از مناجات با خداوندعزوجل است.

۰۹۳۸...

آقا «فرهادرهبر» شده است نایب رئیس شورای راهبردی نظام مالیاتی کشور! از دانشگاه تهران درآمد و یک راست و هلووار رفت اون جا! چرا باید اینجوری باشد؟

۰۹۱۳...

آفتاب یزد: احتمالا شایستگی داشته است انشاءالله با شایستگی در این سمت قرار گرفته‌اند.

۰۹۱۳...

هر انسانی در جامعه خود مسئولیتی دارد. مسئولیت اجتماعی ما ایرانیان کجاست. بسیاری از شما که یارانه می‌گیرید این مبلغ توجیبی یک روز شما یا بچه‌هایتان است. درحالی که این دولت با ایجاد بیمه سلامت و تامین‌اجتماعی نیازمندان کار بزرگی را شروع کرده. کمکش کنیم اعضای این دولت انسان‌های شریف و درستی هستند. به آنها اعتماد کنید. برای سلامتی بچه‌هایتان انصراف بدهید.

۰۹۱۲...

عضوشورای عالی انقلاب فرهنگی راجع به قدم‌زدن ظریف وکری باید بگوید نظر من این است ایشان اجازه ندارد بگوید نظر ملت این است. نظر ملت را مقام معظم رهبری امام خامنه‌ای می‌گوید ولاغیر. والسلام

۰۹۱۱...

شرکت ما در راهپیمایی ۲۲بهمن پاسداری از انقلاب بوده و خواهان تحقق شعارهای اصلی انقلاب و هیچ‌کس و گروهی این خیل عظیم و پرخروش را به‌نفع خود تحلیل نکند ضمنا با این حضور از یاران اصیل امام و انقلاب دفاع می‌کنیم.

۰۹۱۱...

اگر مطیع ولایت و پیرو رهبرهستید به امر ولی‌فقیه فرمان ببرید نه به مرام جبهه‌تان. رهبری معظم از تیم مذاکره‌کننده خشنود و به غرب مشکوک ولی شما به تیم مذاکره کننده مشکوک. لطفا دولت را حمایت کنید.

۰۹۱۸...

پیام های مردمی در صفحات۲-۸-۹